

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 30.08.1982, sp. zn. 2 Cz 44/82, ECLI:CZ:NS:1982:2.CZ.44.1982.1

Číslo: 16/1984

Právní věta: Stanovení bytů ze státní výstavby, které budou sloužit pro ubytování pracovníků podniků a závodů (§ 2 odst. 2 zákona č. 41/1964 Sb.) jako byty podnikové (§ 66 téhož zákona), provedené odborem příslušného národního výboru, je pro soud závazné a soud nepřezkoumává, zda k němu byly dány zákonné předpoklady (např. vyjádření místního národního výboru nebo stanovisko okresní odborové rady).

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 30.08.1982

Spisová značka: 2 Cz 44/82

Číslo rozhodnutí: 16

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Byt, Hospodaření s byty, Národní výbory, Odbory, Rozhodnutí jiných orgánů

Předpisy: 41/1964 Sb. § 2 odst. 2
§ 66 45/1964 Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalující organizace se domáhala žalobou proti žalované vyklizení bytu o kuchyni, třech pokojích a příslušenství v domě čp. 4 v O. s odůvodněním, že jde o podnikový byt, který byl přidělen manželovi žalované jako pracovníku této organizace a který žalovaná po rozvodu manželství a po odstěhování jejího bývalého manžela sama užívá.

Žalovaná namítala, že nejde o podnikový byt.

Okresní soud v Rychnově nad Kněžnou rozsudkem uložil žalované byt vyklidit a vyklizený žalobci odevzdat do patnácti dnů od přidělení náhradního bytu nebo poskytnutí náhradního ubytování. Dále rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Dospěl k závěru, že jde o podnikový byt, k němuž žalované nevzniklo právo osobního užívání, a proto je povinna tento byt po přidělení náhrady za byt vyklidit.

K odvolání žalované, v němž poukazovala zejména na to, že jí byl byt přidělen rozhodnutím místního národního výboru a že nemá charakter bytu podnikového, krajský soud v Hradci Králové rozsudkem změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobu o vyklizení bytu zamítl. O nákladech řízení u soudů obou stupňů rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá nárok na jejich náhradu. V odůvodnění

uvedl, že jeden ze způsobů vzniku podnikového bytu upravuje ustanovení § 2 odst. 2 zákona č. 41/1964 Sb., o hospodaření s byty. Ohledně bytů vystavěných ve státní výstavbě v O. vydal 29. 8. 1977 plánovací odbor ONV v R. tzv. uživatelský rozvrh, v němž mimo jiné stanovil 6 bytových jednotek pro pracovníky žalující organizace. Tento uživatelský rozvrh však nemá charakter rozhodnutí příslušného orgánu podle ustanovení § 2 odst. 2 zákona č. 41/1964 Sb., neboť příslušným orgánem k jeho vydání byla rada ONV a nikoliv plánovací odbor ONV. Uživatelský rozvrh je třeba považovat za pouhé sdělení záměru, jak bude s byty dále naloženo. Nebylo také vyžádáno vyjádření MNV v O., ani zjištěno stanovisko okresní odborové rady v R. Kromě toho není v uživatelském rozvrhu konkrétně uvedeno označení bytů, které se stávají podnikovými byty. I kdyby však byla splněna podmínka vydání rozhodnutí ONV podle ustanovení § 2 odst. 2 zákona č. 41/1964 Sb., nemohl byt užíváný žalovanou nabýt charakteru podnikového bytu, protože nebyla splněna podmínka uvedená v ustanovení § 16 odst. 1 citovaného zákona, že totiž uchazečům zapsaným do pořadníku pracovníků organizací nebo do pořadníku členů lidového bytového družstva lze přidělit byt jen tehdy, jestliže pořadník schválil místní národní výbor. V projednávané věci proto nejde o podnikový byt a žalující organizace není aktivně legitimována k podání žaloby o vyklizení bytu.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, tak, že uvedeným rozsudkem odvolacího soudu byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Byty trvale určené pro ubytování pracovníků organizace jsou podle vyhlášky č. 45/1964 Sb. byty podnikové, byty vystavěné v podnikové bytové výstavbě z vlastních volných prostředků podniku a byty služební. Podnikovými byty jsou podle ustanovení § 66 zákona č. 41/1964 Sb. byty trvale určené pro ubytování pracovníků hospodářských, rozpočtových nebo jiných organizací, zejména byty v domech, které organizace vystavěly jako investoři nebo získaly nebo získají ze státní bytové výstavby.

Počet bytů ze státní bytové výstavby pro nejdůležitější podniky a závody nebo pro jiné účely určují, pokud to považují za nutné, krajské národní výbory po projednání s příslušnými ústředními orgány a krajskou odborovou radou nebo přímo vláda (§ 2 odst. 1 zákona č. 41/1964 Sb.). Okresní národní výbory stanoví po vyjádření místních národních výborů a po zjištění stanoviska okresní odborové rady, kolik bytů ze státní bytové výstavby bude sloužit pro ubytování pracovníků podniků a závodů, jejichž provoz je podmíněn přesídlením stálých pracovních sil do blízkosti pracovišť, a dále pro ubytování pracovníků nezbytných služeb v jednotlivých obcích. Ostatní byty přidělují místní národní výbory dalším uchazečům o byt (§ 2 odst. 2 citovaného zákona). Byty určené mezi jednotlivé podniky jsou pak přidělovány místními národními výbory pracovníkům příslušných podniků jako byty podnikové (§ 24 téhož zákona).

Národní výbory vykonávají svou pravomoc prostřednictvím svých orgánů, tj. plenárního zasedání, rady, komisí a odborů. Odbory ve smyslu ustanovení § 62 zákona o národních výborech 1) vykonávají pravomoc v odvětvích a na úsecích působnosti národního výboru, pro který jsou zřízeny, s výjimkou věcí náležejících do pravomoci plenárního zasedání národního výboru, jeho rady nebo některé komise.

Stanovení počtu bytů ze státní bytové výstavby, které budou sloužit pro ubytování pracovníků organizací podle ustanovení § 2 odst. 2 zákona č. 41/1964 Sb. je plánovacím aktem. Z ustanovení § 39, § 46, § 54 a § 57 zákona o národních výborech neplyne, že by rozhodování o uvedené otázce náleželo do výlučné pravomoci plenárního zasedání národního výboru, jeho rady nebo některé komise; náleží tedy příslušnému odvětvovému odboru národního výboru, tj. plánovacímu odboru ONV. Není proto správný závěr odvolacího soudu, že k rozhodování podle ustanovení § 2 odst. 2 zákona č. 41/1964 Sb. je příslušná rada ONV.

Skutečnost, že plánovací akt podle ustanovení § 2 odst. 2 zákona č. 41/1964 Sb. nebyl předem projednán s příslušným místním národním výborem a že nebylo zjištěno stanovisko okresní odborové rady, nemá vliv na jeho závaznost. Není také podstatné, zda byty určené pro ubytování pracovníků organizace byly už v něm konkretizovány co do velikosti a umístění v domě, nebo zda se to stalo až v průběhu jeho realizace.

Pokud odvolací soud dovozuje, že v daném případě byt nemohl být bývalému manželu žalované přidělen jako byt podnikový, protože nebyl schválen bytový pořadník (§ 16 odst. 1 zákona č. 41/1964 Sb.) žalující organizace pro rok 1977, přehlíží, že v pravomocně skončeném řízení okresního soudu v R., vedeném pod sp. zn. 4 C 194/79, dospěly soudy obou stupňů k závěru, že charakter bytu jako bytu podnikového byl prokázán. Stalo se tak výpovědí předsedy MNV v O., zápisem o jednání rady MNV v O. z 28. 9. 1977, k němuž byl připojen opis bytového pořadníku žalující organizace ze 14. 7. 1977, a obsahem přípisů ONV v R. – plánovacího odboru z 29. 8. 1977 a 23. 9. 1977 o stanovení uživatelského rozvrhu nových bytových jednotek v O., z nichž je patrné, že pro uchazeče o byt z řad svých pracovníků vypracovala žalující organizace pořadník, na jehož základě byly přiděleny v uživatelském rozvrhu bytové jednotky. Dále odvolací soud nebere zřetel na skutečnost, že soudu stejně z uvedeného hlediska nepřísluší přezkoumávat správnost pravomocného a vykonatelného rozhodnutí místního národního výboru o přidělení bytu. Jestliže byt má charakter podnikového bytu a byl přidělen místním národním výborem v O. bývalému manželu žalované jako podnikový byt žalující organizace, musí soud vycházet z této skutečnosti.

Pokud žalovaná poukazovala na to, že jí byt byl přidělen rozhodnutím místního národního výboru v O. z 19. 1. 1979 č. j. 4/1979, z výsledků řízení vyplynulo, že se tak stalo bezprostředně po vydání rozsudku okresního soudu v R. z 10. 10. 1978 č. j. 6 C 19/78 – 26 a rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze 7. 12. 1978 sp. zn. 9 Co 650/78, jimiž bylo podle ustanovení § 177 o. z. rozhodnuto, že se právo společného užívání k témuž bytu zrušuje, že byt bude nadále užívat navrhovatelka (tj. žalovaná v této projednávané věci) a že odpůrce (její bývalý manžel) je povinen se z bytu vystěhovat ve stanovené lhůtě po přidělení náhrady za byt. Oba tyto rozsudky byly zrušeny rozsudkem Nejvyššího soudu ČSR z 27. 7. 1979 sp. zn. 1 Cz 65/79 a v dalším řízení byl rozsudkem okresního soudu v R. z 12. 3. 1980 č. j. 4 C 194/79 – 73 a rozsudkem krajského soudu v Hradci Králové z 10. 6. 1980 sp. zn. 9 Co 218/80 návrh na zrušení práva společného užívání bytu manželky zamítnut. Rozhodnutí národního výboru o přidělení bytu žalované bylo později k protestu prokurátora zrušeno rozhodnutím ONV v R. z 25. 9. 1981 č. j. MH/81. Uvedené rozhodnutí národního výboru o přidělení bytu žalované bylo navíc vydáno v době, kdy bylo v právní moci soudní rozhodnutí o zrušení práva společného užívání bytu a o tom, že výlučnou uživatelkou bytu je žalovaná. Na základě tohoto rozhodnutí místního národního výboru a uzavřené dohody o odevzdání a převzetí bytu pak nemohlo už žalované vzniknout podle ustanovení § 155 odst. 1 o. z. právo byt užívat z toho důvodu, že toto právo v rozhodné době (byť dočasně) už bylo v její prospěch založeno shora uvedeným rozhodnutím soudu.

Z toho, co bylo uvedeno, vyplývá, že v projednávané věci byl rozsudkem odvolacího soudu porušen zákon v ustanoveních § 132 a § 220 o. s. ř. ve spojení s ustanoveními § 7 vyhlášky č. 45/1964 Sb., § 2 odst. 2 a § 66 zákona č. 41/1964 Sb.

1) zákona č. 69/1967 Sb. (jehož úplné znění se změnami a doplňky bylo vyhlášeno pod č. 31/1983 Sb. /pro ČSR/ a pod č. 35/1983 Sb. /pro SSR/).